

INFORMATIZAREA INTEGRATĂ A SISTEMULUI DE TRANSPORT DIN REPUBLICA MOLDOVA

Nicoleta CUȘNIR

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: Tehnologiile informaționale dezvoltate de companiile străine, implementate în statele dezvoltate economic permit a minimiza costurile de transport, de a micșora timpul călătoriilor, ceea ce duce la ridicarea calității deservirii populației, dar și agenților economici. Aceste tehnologii însă nu ar putea fi utilizate fără de a fi creat și un sistem informațional care să integreze toate posibilitățile și tipurile de transport disponibile. Republica Moldova se află la etapa inițială de integrare a sistemelor de informatizare în domeniul transporturilor și se confruntă cu un șir de probleme în acest sens.

Cuvinte cheie: transport, sisteme de informatizare, tehnologii informaționale, platforme de informare, sisteme de navigare prin satelit.

În societatea contemporană, tehnologiile informaționale au ocupat demult timp pozițiile de lider în planificarea, organizarea și gestiunea activităților legate de tehnologiile de transportare.

În orice subsistem economic pentru o gestiune efectivă este necesar de a primi în momentul oportun informații despre elementele implicate într-un proces de producere sau de comercializare.

Dezvoltarea sistemelor de identificare automată este îndreptată în direcția creării sistemelor complex-standardizate, care includ atât elemente de identificare, care însoțesc marfa în procesul de transportare, cât și echipament pentru prelucrarea și transmiterea datelor în sistemele de gestiune informațională.

Sistemele de determinare prin satelit a poziției obiectelor mobile permit cu o exactitate înaltă de a calcula coordonatele mijlocului de transport, asigurând în așa mod, posibilitatea de a realiza sisteme avansate de gestiune a proceselor de transportare, cu îndeplinirea următoarelor funcții:

- Planificarea procesului de transportare;
- Controlul îndeplinirii activităților de transport în regim online;
- Deservirea informațională a procesului de transportare la orice etapă;
- Analiza îndeplinirii operațiunilor indicate.

Gama largă de specializare a componentelor software permite nu numai automatizarea operațiilor principale la crearea și prelucrarea documentației de transport, dar și soluționarea următoarelor probleme: calculul încărcării optime a mijloacelor de transport și a divizării sarcinilor pe axe; automatizarea operațiilor în depozite, contabilitate și alte forme de evidență; realizarea funcțiilor de păstrare a informației de deplasare de pe mijloacele de transport, a negocierilor audio dintre conducătorul-auto și operator de transport, a informației în format video – reproducerea itinerariului de mișcare a mijlocului de transport pe hărțile digitale.

Obstacolele principale în calea informatizării transporturilor din Republica Moldova sunt următoarele: un sistem slab de formare a datelor statistice referitoare la traficul rutier, feroviar, aerian sau fluvial de mărfuri și pasageri; monitorizare parțială a proceselor de transport, atât la nivel micro în cadrul întreprinderilor, cât și la nivel macro, în cadrul urbelor, raioanelor, țării; informarea slabă a cetățenilor referitor la posibilitățile de programare a călătoriilor; finanțarea redusă din partea autorităților publice locale, dar și celor guvernamentale.

În Republica Moldova sunt prezente asociații (Aerportul Internațional Chișinău, Căile Ferate ale Moldovei, Serviciul Vamal etc.) care au cunoscut implementarea tehnologiilor informaționale la nivel local. Însă un mediu unic informațional în transport deocamdată nu există.

În esență pentru fiecare segment sau întreprindere în parte și pentru toată ramura se pun câteva scopuri care fiind rezolvate vor asigura nivelul adecvat al informatizării ramurii transporturilor. În primul rând este necesar de a apropia standardele informaționale pentru diferite tipuri de transport și de a crea un mediu informațional unic care la rândul său va avea câteva posibilități. Apoi va fi necesar de a îmbunătăți interacțiunea între toți membrii pe piața serviciilor de transport pentru a majora viteza de prelucrare și transportare a încărcăturilor, de a diminua volumul stocurilor și de a îmbunătăți întreg procesul de transport. În transportul de pasageri este posibil, ba chiar necesar, să se implice sistemul electronic de rezervare și achitare a biletelor de călătorie care va duce la accesul mai liber, la alegerea după tip-calitate-preț a mijloacelor de transportare. Pentru a majora securitatea transportărilor este nevoie de a monitoriza în regim on-line (permanent în orice moment) mijloacele de transport și regimul lor de mișcare.

Un moment inovațional important este asigurarea la liberul acces către sistemele de navigare prin satelit (GPS, NAVSTAR, ГЛОНАСС, Galileo, Běidōu, IRNSS) tuturor participanților la trafic.

Perfecționarea și standardizarea sistemelor informaționale în transport este strict necesară în scopul integrării în procesele informatizării internaționale în transport. Nu există un factor mai important în domeniul informatizării transporturilor decât de a-l face cât mai competitiv pe piața internațională. Scopul principal al informatizării este realizarea la maxim al potențialului pieței serviciilor de transport al Republicii Moldova, în special a pieței de tranzit favorizată de amplasarea geografică strategică a Moldovei.

O tendință negativă formată în domeniul informatizării pentru țara noastră, este faptul că creșterea numărului de agenți implicați în domeniul transportării are ca efect diminuarea gradului de unificare a sistemelor informaționale. Aceasta la rândul său duce la nivelul scăzut al întregului proces de modernizare a infrastructurii informaționale.

Dezvoltarea sistemelor de comunicare electronice (telematicii) încintă întreprinderile de transport și expediere spre folosirea Internetului sau cel puțin a telefonului pentru a găsi un mijloc de transport necesar îndeplinirii comenzii. Astfel, deja în viitorul apropiat ramura transportărilor auto se îndreaptă spre crearea unui spațiu informațional unic cu instrumente unice. Acest spațiu informațional unic ar putea soluționa un șir de probleme, ar aduce multe beneficii. Pentru întreprinderile de transport aceste beneficii ar fi următoarele:

- Managementul firmelor de transport va fi informat în orice moment pentru ce comandă lucrează fiecare camion din parcul auto, care a fost rentabilitatea fiecărui camion (câți kilometri a parcurs încărcat și câți descărcați sau în gol în fiecare lună) și câți bani a câștigat firma de pe urma exploatării fiecărui camion (comenzi realizate, facturate și achitate).
- Rapoartele vor presupune mai puțină muncă și vor putea fi disponibile la timp, comenzile vor putea fi facturate imediat după închiderea lor operațională și se va ști dacă au fost achitate sau nu.
- De asemenea, vor putea fi alocate costurile directe și indirecte pe fiecare camion din parcul auto (leasing auto, RCA, CASCO, combustibil, salarii șoferi, taxe de drum).

Cel mai ușor informatizarea proceselor de transportare se poate implementa în domeniul căilor ferate. Căile ferate sunt ramificate pe porțiuni destul de largi chiar și în Republica Moldova. Ele se supun unei întreprinderi unice C.F.M. (Căile Ferate a Moldovei). Pentru a administra o rețea atât de largă este nevoie de un sistem informațional modern de interacțiune cu clienții pe segmentul transporturilor de mărfuri, evidenței contabile și impozitelor, rezervare și procurare on-line a biletelor de călătorie, de management a transportărilor. Lucru care deja se întâmplă, așa cum ca clienții putem face rezervări on-line de bilete în segmentul e-Ticket, afla graficele de circulație în segmentul Mersul Trenurilor, a urmări numărul biletelor vândute în segmentul CFM Trip Tracer, cu condiția să fim logați în sistem și să aflăm disponibilitatea locurilor în tren în segmentul Locuri disponibile sau tracer.railway.

La fel de facil ar fi și informatizarea proceselor de transport aerian din Republica Moldova, proces deja început așa cum călătorii pot afla informații despre zborurile din Aeroportul Chișinău direct de pe site-ul acestuia – www.airport.md, sau de pe site-ul companiilor aeriene. Călătorii pot afla direcția, companiile care prestează serviciul pe direcția respectivă, zilele de zbor ale săptămâni și ora decolării, pot căuta destinații și le sunt oferite careva opțiuni, orarul deplin și alte informații utile.

Din cele menționate conchidem că procesul de informatizare integrată în domeniul transporturilor în Republica Moldova este la etapa de început, obstacolele în calea acestui proces sunt cele de natură financiar-investițională, iar beneficiile care le-ar putea aduce comportă caracter de calitate a deservirii clienților, ori acesta este principiul la baza căruia stă întreaga activitate a întreprinderilor de transport din țară.

Bibliografie:

1. Cordoș, Nicolae. Elemente de telematică rutieră - Cluj-Napoca : Editura U.T. Press, 2015.